

Roman Brat

Ilustroval Bystrík Vančo

Albatros

Rozprávka o veštcovi a starej krivde

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.albatros.sk
www.albatrosmedia.sk

Roman Brat

Rozprávka o veštcovi a starej krivde – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Albatros

Roman Brat

ROZPRÁVKÁ
O VEŠTČOVI
A STAREJ
KRIVDE

Ilustroval Bystrík Vančo

Albatros

**Tento projekt finančne podporil
Fond na podporu umenia**

Text © Roman Brat, 2017
Illustrations © Bystrík Vančo, 2017

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-0177-8
ISBN e-knihy 978-80-566-0233-1 (1. zverejnenie, 2017)

I.

Najkrajšie príbehy vznikajú doma

Príbeh, ktorý som sa vám rozhodol porozprávať, deti, sa nestal vo svete, kdesi v cudzej krajine, kde žijú trochu iní ľudia, než sme my, behajú čudesné zvery a poletujú vtáky veľké ako chyže. Nebude o exotických mestách, nevidaných palácoch, púšťach či dvojhrbých ťavách. Ani o zázračných lampách, lietajúcich kobercoch či všemocných džinoch. Tento príbeh sa udial u nás, priamo za našimi humnami, na miestach, čo sú nám známe, lebo sme tam už boli alebo sme o nich aspoň počuli. A bude oveľa prostejšia. O nešťastnom Jankovi, ktorý na tomto svete ostal sám, o láskavých plamienkach a zlostných plameňoch, o nenásytnom gazdovi, a takisto o tajuplných veštbách, čo začali naprávať krivdy tejto zeme.

Že radšej predsa len čítate o niečom cudzokrajnom? Že tie naše veci sú len také obyčajné? Neverte a bežte sa spýtať svojich mám. Potvrdia vám, že najkrajšie príbehy vznikajú doma. Veď vám ich samy rozprávajú.

II.

Ako sa plamene rozhodli pomstít'

Svetlo ohňa prešlo tmu. Znenazdajky, z ničoho nič. Najprv len tak nespelo, sotva badateľne, no o malú chvíľu sa rozlialo po okolí ako potok, čo sa zjari zvykne vyškriabať z koryta a postaví do pozoru celú dedinu.

Aj tentoraz to tak bolo. Žiar i hukot vytrhli ľudí zo spánku, keď nič netušiaci čerpali silu do nasledujúceho dňa. Rozospatí muži i ženy pribehli s vedrami vody a dali sa naháňať splašené plamene. Tu jeden červený vyskočil na okno a jemu podobný na strechu. Tam sa jeden modrý zavesil na dvere a iný zas olizo-

val brvná zadnej steny. Ľudské ruky brali vedro za vedrom, liali vodu ako o život, no plamene sa do dreva zahryzli, akoby týždeň nejedli. Niektorí ľudkovia by aj odprisahali, že počuli, ako slastne mľaskajú, ako hučia spokojnosťou, výskajú a hvízdajú. Bol to nerovný boj. Čím viac muži so ženami liali vodu, tým urputnejšie plamene tancovali a hltali chutné drevo chalupy. Voda akoby im ani neublížovala, len sem-tam zasyčali a ďalej skákali z trámu na trám.

Nakoniec to trvalo len chvíľu, ani nie toľko, aby sa starenka Marka od vedľa stihla za Janka a jeho chalupu dobre pomodliť. Padla ako podŕatá. Zhorela do tla a plamene, ako rýchlo prišli, tak rýchlo sa aj stratili. Akoby z ničoho nič zmizli, prepadli sa do horúcich pekiel a ostal po nich len štiplavý pach zhoreniska.

Rozospatý a začudovaný Janko si neveriacky pretieral oči. Zrejme mu ešte celkom nedochádzalo, čo sa stalo. Že by sa mu snívало a mákali ho zlé sny? Nie, nie, veď musel uskakovať, aby ho žeravé brvno nezavalilo, keď si chcel z domu narýchlo zobrať nerozlučnú kamarátku harmoniku. Veru, nijaký sen, nijaké vidi-ny! Plamene mu dočista zhlkli dom a jeho takmer pripravili o život. *Ktovie, prečo sa tak rozzúrili, hŕtal. Veď im nič zlé neurobil. Iba ak...* Janko si spomenul, ako minulý týždeň videl na jarmoku hltáčov ohňa. Boli dvaja a obaja v turbané ako Turci. Jeden väčší a mocnejší a druhý asi jeho syn. Také chlapčisko do pol pása nahé s maľovanými ornamentmi na rukách. Mali veľký úspech, lebo hltali oheň ako maliny. Ľudia nechceli veriť vlastným očiam, a keď hltáči skončili svoje vystúpenie, nútili ich, aby číslo zopakovali. A tak obaja zhlkli oheň ešte dva razy. Usmievali sa pri tom a všetkým posielali vzdušné bozky. Keď sa Janko celý uveličený vrátil domov, hneď naložil do pece. Nevedel sa dočkať. Aj on chcel byť hltáčom, aj on túžil ľudí v dedine zabávať. Po chvíli sa mu videlo, že plamene sa už rozhoreli a preskočili aj na tie väčšie triesky. Jednu z nich vybral. Blčala o niečo menej ako fakľa na jarmoku, myslel si, že sa mu nič nemôže stať. Neotáľal, neváhal a vložil si ju rovno do úst. V tú ranu myslel, že zomrie. Od bolesti, ale aj preto, že mu jazyk razom opuchol a nemohol dobre dýchať. Nikdy v živote nič podobné nezažil. Darmo si lial studenú

vodu do krku, darmo si na jazyk prikladal liečivé maslo, nič nepomáhalo. Vyčerpaný si ľahol do postele a po pretrpenej noci sa zobudil až na druhý deň. Zbedačený a neschopný čokoľvek vysloviť. Jazyk mu zdrevenel a popálený ho odmietal poslúchať. *To bude asi preto, hŕtal Janko. Naštvali sa, že ich chcel zhltnúť ako hltáči na jarmoku. Prišli si to s ním vybaviť. Nestačilo, že mu dokatovali ústa. Rozhodli sa, že mu podpália aj dom. Zurvalci zúrivi!*

Keď sa Janko prebral zo spomienok, uvedomil si, že pred zhoreniskom už nikoho niet. Ľudia sa vytratili do svojich príbytkov, aby dospali zvyšok noci. Ani sa im nestačil poďakovať. *No nič, v dobrom na mňa spomínajte,* povedal si a pobral sa smerom k lesu, aby si tam na pár hodín pohľadal nocľah. Musí si oddýchnuť a načerpať sily, lebo sa nadobro rozhodol, že odíde do sveta a pokúsi sa nájsť kúsok šťastia. Len tá harmonika ho trápila.

V tom zhone ju veru nenašiel a pri pomyslení, že si tak skoro nezahrá, pocítil v duši ešte väčšie sklamanie.

Letnojánska noc omamne voňala. Kvety a byliny akoby sa predháňali, ktorá z nich najďalej zaveje svoju vôňu. Keď sa Janko uložil do útrob veľkého duba, silno ho poštekľilo v nose a veru aj dva razy hlasno kýchol. Čosi vzápätí zašuchotalo. Zrejme niekoho zobudil, lebo po šuchote začul splašený beh. Žeby líška? Alebo jazvec? Trochu prestrašene sa obzeral okolo seba, no nič nevidel. Všade vládla hustá tma, a keby nebolo svätojánskych mušiek, čo vytrvalo blikali ako roztúžené hviezdy, nevidel by si ani na špičku nosa. Zadržal dych a počúval. Tu praskla suchá halúzka, tam zasa zašušťala tráva a popadané lístie. Tie zvuky ho znepokojovali. Cítil, ako mu silno bije srdce. Po ničom inom netúžil – len zavrieť oči a spať, no bránil mu v tom strach.

Napokon sa rozhodol. Vstal, pozbieral zopár triesok a suchú trávu, z vrecka vytiahol kresadlo a založil oheň. Vlastne, len taký ohník, aby dal o sebe znať obyvateľom lesa a dodal si odvahy na pokojný spánok. Plamienky ožiarili zem. Janko pozbieral zopár kameňov, aby nimi ohradil ohnisko, a keď ešte priložil zopár konárikov, s úľavou si ľahol a privrel oči. Takto to bude dobre, povedal si a slastne oddychoval. Predošlý deň bol ťažký a starosti mu gniavili nielen telo, ale aj dušu: jazyk nevedel poriadne obračať, o dom prišiel a jediné, čo mu ostalo, bol holý život. Zamračil sa a chvíľu uvažoval, či má otvoriť oči, aby odplašil zlé myšlienky. Driemoty to však vyriešili zaňho. Obostrela ho ešte väčšia tma, myseľ sa pomaly oslobodzovala, dych sa spomalil a spánok ho začínal vťahovať do svojho sladko-hebkého náručia.

– Janko... Janko...

Jankovi sa uvoľnili črty na tvári a spokojne odľukoval. Niežeby ho už nebolel jazyk, ešte vždy bol napuchnutý a chvíľami poriadne štípal, no tentoraz únava zariadila, že bolesť ustúpila a nechala Janka spať.

Janko... zobuď sa. Janko...

Jankovi sa snívalo, že ho ktosi volá. A nielenže ho oslovoval po mene, ale ním aj jemne triasol. Otvoril oči a videl, že nič nevidí. Hľadel vôkol seba do tmy a striehol, či sa hlasy zopakujú. Nič.

„Kto ma to volá?“ spýtal sa v tom sne. „Ozvi sa mi, nech viem, kto si...“ vyzvedal Janko plynulou rečou.

– Janko, zobuď sa, zobuď sa. Chceme ti niečo povedať.

Janko otvoril oči. Tak naozaj, pri plnom vedomí. No ani tentoraz nevidel nič výnimočné, hoci mu žiar ohníka dovoľoval preskúmať okolie.

– Janko, my ťa voláme, sestričky plamienky...

Začudovaný Janko vstal a poriadne si pretrel oči.

– Ae a ás neidím... – vyslovil po biede mládenec. Zhrozil sa, čo to počuje, aké pazvuky z neho vychádzajú. A potom aj od bolesti, lebo keď sa jazyk začal vrtieť, bolel, akoby sa mu doň zabodávali črepiny skla.

– To sme my plamienky a prišli sme ti pomôcť, – povedala krásna dievčina a vyšľahla priamo z ohňa, akoby sa v ňom práve zrodila.

– Neublížime ti... – vzplanula aj druhá a až teraz si Janko všimol, aké má krásne šaty. Také oranžovožlté a hebké ako hodváb, lebo len čo pohla rukou, ladne sa vlnili vo vánku.

– Si dobrý človek, Janko, nemusíš sa nás báť, – vystúpila z ohňa tretia dievčina. Mala ryšavé vlasy, rovnako krásne šaty, a keď sa na Janka usmiala, takmer mu vyrazilo dych, lebo jakživ takú krásu nevidel.

– Neozumem ám...

Dievčiny plamienky podišli ladným krokom k mládenecovi, obštúpili ho, pochytili sa za ruky a začali potichu spievať.

*Chceme ľuďom pomáhať, vytvárať pocit domova.
Dobro všetkým rozdávať, nemať srdcia z olova.
S bratmi veľké spory máme, nevieme ich presvedčiť,
aby nepodľahli fáme, že si človek nezaslúži žiť.*

*Blčíme láskou, horíme nehou a samy po nej túžime.
Sme ako bytosti z iných brehov. Nie sme si my na vine,
že je osud krutý, že planieme a vieme popáliť,
keď na nehu skúpy je ten, čo nás nechce pohladieť.*

•••

*Zaslúžiš si našu pomoc, dáme ti nezvyčajný dar.
Nech nejde ti nikdy o moc, ale človeku privoď zdar.
Len o tom mlčať musíš, aby nevyšlo kúzlo najavo.
Bo bratia nájdu tvoju skrýš, nato strescú ťa mrchavo.*

*Blčíme láskou, horíme nehou a samy po nej túžime.
Sme ako bytosti z iných brehov. Nie sme si my na vine,
že je osud krutý, že planieme a vieme popáliť,
keď na nehu skúpy je ten, čo nás nechce pohladiť.*

